

KOIVISTON viesti

Nro 2 Helmikuu 2013

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Muistoja kesältä 1943 Koiviston Hoikkalan kylästä

Tauno Ilmasti muistelee kesäänsä 1943

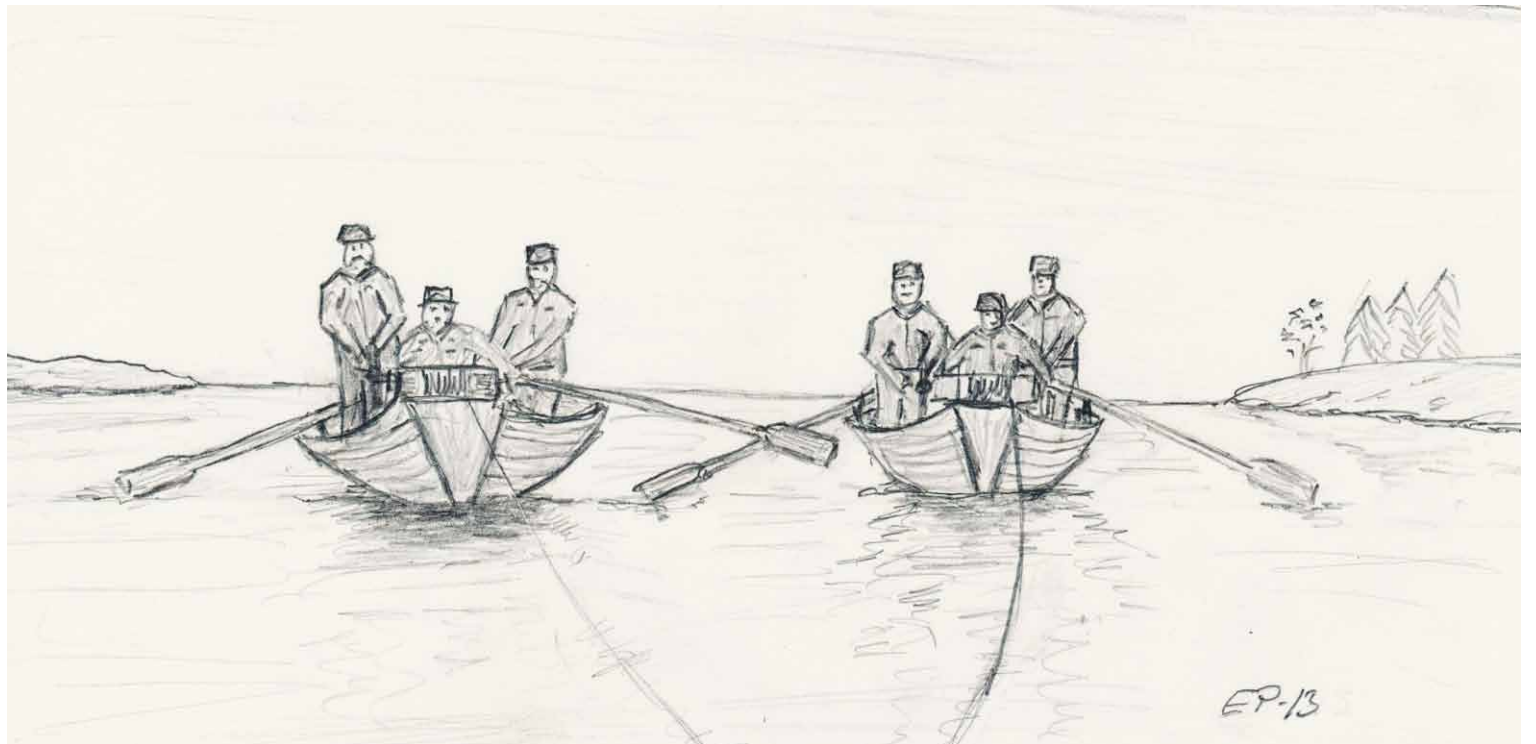
Teksti ja kuva Esko Porala

Jatkosodan edetessä myös Koiviston Hoikkalan kyläläisille tuli mahdollisuus palata takaisin kotikonnuilleen. Ilmaston perheen pää Gabriel kävi kylällä vuoden 1941 lopulla katsastamassa sodan jaloissa olleet rakennuksensa ja siivoamassa kotinsa asuttavaan kuntoon.

savukaloja ja Ilmastienkin pöydässä savukalaa syötiin joka päivä, joskus jopa aamuin ja illoin.

Talon parikymppisiä tyttöjä vangit pelottivat, varsinkin jos he

palautusta takaisin kotimaahansa. Sanoipa yksi vangeista tulevana hakemaan sodan jälkeen talosta yhden tyttären vaimokseen. He sanoivatkin usein, että sota ei ole

Kylä oli säilynyt hyvin sodasta huolimatta ja kaikki viitisenkymmentä asuintaloa olivat pystyssä. Ainoastaan seurojentaloa miehitäjät olivat muuttaneet ja tuoneet rakennuksen päätyyn laajennusosaksi talon Kiiskilästä.

Kylän talot olivat valtaosin vaaleilla maaleilla maalattuja ja kaikki puolin hyväkuntoisia. Jokaiseen pihapiiriin kuului navetta, aittarakennuksia ja tietenkin sauna. Talot olivat jonkun matkan päässä rannasta ja pellot laskeutuivat taloilta loivaa itä-koillis rinnettä rajoittuen rantaan. Lisäksi valtaosalla perheistä oli vielä metsäniittyjä kaupan kylvästä, jossa kasvatettiin heinää, viljaa ja perunaa.

Gabrielin perhe muutti Raisiosta takaisin kotiin tammikuun lopulla 1942 ja saman vuoden aikana elämä asettui tuttuihin uomiinsa. Lapset kävivät koulua, joka aloitti toimintansa syksyllä 1942, kun suurin osa kylän kouluikäisistä oli palannut takaisin kylään, rakennuksia korjailtiin, pelto- ja metsätöitä tehtiin ja elettiin muutenkin kaukana sodan rintamasta.

Keväällä 1943 armeija otti vuokraamalla haltuunsa Lauri Ilmaston omistaman talon, jota kutsuttiin entisten omistajien mukaan myös Sofin ja Marin vanhaksi taloksi. Vuokrattuaan talon armeija

sijoitti sinne asumaan kuusi nuorta hyvin suomea puhuvaa sotavankia ja näiden kolme vartijaa. Kaikki vartijat olivat ilmeisesti olleet tekemisissä kalatalouden kanssa, koska perustetusta ryhmästä muodostettiin kalastusyksikkö. Ryhmän tehtävänä oli hankkia Viipurissa olevalle armeijalle ja alueen sotavankileireille kalaa. Kalastusveneinä heillä oli tukevat puiset soutuveneet ja kalastusmuotona oli troolikalastus. Kalastusalueena oli Makslahden ja lähialueen vedet melkein Uuraisiin saakka.

Vedet olivat kalaisat ja troolamalla niistä saatiin runsaat saaliit aina lohesta lähtien. Kalaan ryhmä lähti heti puolenyön jälkeen ja rantaan palattiin vasta aamupäivästä. Rannassa kalat pakattiin laatikoihin ja vietiin kuorma-autolla Viipuriin, mutta osa jätettiin kalastajille savustamista varten.

Savustamon ryhmä rakensi Paavolan torpan perustuksia hyödyntäen. Siinä oli tulipesä ja hormi, jota pitkin savu pääsi kulkemaan vieressä olevaan puiseen savustuslaatikkoon. Kokoa puuosalla oli vähän toista metriä kantiinsa ja savustettavat kalat laitettiin roikkumaan puorsissa oleviin nauloihin. Savustuserän valmistuttua kyläläiset kävivät ostamassa ruokapöytiinsä erittäin maukkaita

joutuivat olemaan heidän seurassaan niityllä töissä. Joku miehistä sanoikin usein, ettei heitä tarvitse pelätä, sillä samanlaisia miehiähän he ovat kuin suomalaisetkin. Myös yöt pelottivat tyttöjä, sillä miehien asunto oli vain sadan metrin päässä heidän nukkumisaitastaan.

Heinäkuussa yhdellä vangeista oli hammaslääkärikäynti Römppötin sotilaslääkärin vastaanotolle, kun saattajaa ei löytynyt antoivat vartijat tälle luvan mennä sinne yksin. Matkan helpottamiseksi Gabriel lainasi tälle vielä polkupyöränsäkin.

Vastaanotolla sotilaslääkäri oli ihmeissään moimesta menettelystä, että vanki oli päästetty yksin matkaan ja annettu vielä polkupyöräkin. Lääkäri teki asiasta ilmoituksen vankitoimistolle ja täälläkin oltiin ihmeissään moimesta menettelystä. Asian selvittelyn jälkeen Gabriel meinasi saada asiasta myös tuomion, mutta vartijoiden vangille antama lupa pelasti hänet.

Elokuun alussa kalastusryhmä muutti asumaan kolmensadan metrin päässä olevaan saunaan, kun Lauri tarvitsi ryhmän ensimmäisen asunnon perheensä käyttöön. Lähtövaiheessa kaksi miestä oikein itki muuton takia, koska he olivat viihtyneet talossa hyvin ja lisäksi he pelkäsivät jo silloin mahdollista

vielä ohi ja he tulevat voittamaan sen, mutta palautuksen jälkeen heidän päivänsä olisi luettu.

Ilmeisesti vihollisen tiedustelu oli saanut selville vankien asuinpaikan, koska kauniina elokuisena sunnuntaina kaksi vihollisen hävittäjää ilmestyi alueelle. Muutaman kerran ne tekivät ilmahyökkäyksen kohti vankien asuttamaa taloa ja tulittivat sitä voimakkaasti. Onneksi vangit olivat silloin töissä muualla, eikä kukaan haavoittunut tai kuollut tulituksessa.

Kalastuksen lomassa miehet korjasivat nuottiaan, kylän taloja ja tekivät he myös Ilmaston navettaan uuden pärekatonkin. Lisäksi pihapiiriin rakennettiin myös uusi heinälato.

Syksyllä ryhmä muutti taas uuteen paikkaan ja nyt he asettuivat asumaan Mannolan kouluun. Sinne Tauno pyöräilikin kavereittensa kanssa muutaman kerran tervehtimään vankeja ja nämä olivatkin erittäin iloisia tapaamisista.

Taunon, isä Gabrielin ja muun perheen kesä 1943 menikin kokonaisuudessaan työskennellessä näiden silloisen vihollismaan miehien kanssa.

Viesti on luettavissa myös netissä.

www.koivistolaiset.net

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Jäällä

Tampereen Koivisto-seuralta tupsahtaa aina vuodenvaihteen tienoolla Koivistolaisii Koivulehti –lehti. Siinä kerrataan vuoden tekemiset ja tulevan vuoden suunnittelut. Tämänkertaisen lehteen oli löytynyt jostain kokouspöytäkirja vuodelta 1868. Kokouksessa oli käsitelty liialliseen kalastamiseen liittyvää, Viipurissa annettua Herra kruunun voudin kirjoitusta. Ja vaikka kokous oli päivätty ”viikko ennen julistetuista ajoista 16 päivä Elokuuta”, oli kokouksessa käsitelty myös talvikalastuksen tilaa.

”Ja vihdoinkin kysyttiin jos ei se kävis laatuun, että tykkään hyljätään koko kalan pyyntö ja nuotan veto talvella? Johonka kysymykseen vastattiin, että se on tykkään mahdotonta, sillä merestä me maksamme kruunulle weron, sentähden pitää meidän myös saaman wiljellä merenpyyntöä talvellakin, sillä kesä pyyntö hyödyttää meitä vähän, jolloin meidän pitää ruokkiman, suolaman ja röstämän kalat ja sitten vasta talven aikana kuluttaman ja myömän niitä, mutta talvipyyntö se antaa meille rahaa vähemmällä vaivalla, sillä me ainoastaan tarvitsemme levittä kalat jäälle vähäksi aika, siksi kun ne jäätyvät, ja siitä me panemma ne rekeen ja viemme Pietariin, niin on kohta raha kädessämme”.

Ja niin ei talvikalastuksesta luovuttu. Allekirjoittajina olivat Petter Kyytsönen, Kristian Ratia, Petter Kaukiainen ja Adam Peussa. Jäälle pääsee talvikalaan tänäkin vuonna. Paraisilla Matti Aggen talon rannassa järjestetään koivistolaisten talvinen perinnekalastuspäivä. Ja vaikkei vallan riehaantuisikaan, niin putkaan pääsee silläkin reissulla, ja tutustumaan erilaisiin talvikalastustapoihin. Samoin Rymättylässä, Röölan sillataman edustalla järjestetään talvikalastuspäivä.

Jäällä on tehty töitä, mutta varmasti myös leikitty ja urheilutakin. Suomen ensimmäiset curling-kivet olivat alun perin Viipurissa, josta ne päätyivät Helsinkiin ja sieltä hukkaan. Tämän tiedon kuulin äsken Ramilta, mieheltäni, joka joka sunnuntaiaamu suuntaa Kortteli-liigan Curling-peleihin harjaamaan jäätä ja liuuttamaan kiviä. Ja minä saan rauhallisen hetken kirjailla koivistolaisten tarinoita.

Hartaast'

Lapset sisään ilmaiseksi

Olen saanut kuluneen syksyn olla erään Jippii-kuoron apuohjaajana. Kyseessä on pieni kristillinen lapsikuoro; meillä on kymmenkunta laulajaa. Minun osallani on ollut lyhyiden raamattuopetusten tarjoaminen lapsille.

Opetin viimeksi (taas kerran) siitä, kuinka Jeesus halusi, että lapset saavat tulla hänen luokseen:

”Jeesuksen luo tuotiin myös pieniä lapsia, jotta hän koskisi heihin. Tämän nähdessään opetuslapset moittivat tuojia, mutta Jeesus kutsui lapset luokseen ja sanoi: »Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta. Totisesti: joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan niin kuin lapsi, hän ei sinne pääse.» (Luuk 18: 17).

Kysyin kuorolaisiltamme, miten lapset eroavat aikuisista. ”Lapset pääsevät ilmaiseksi moniin tapahtumiin, mihin aikuiset joutuvat maksamaan.” Viisas vastaus.

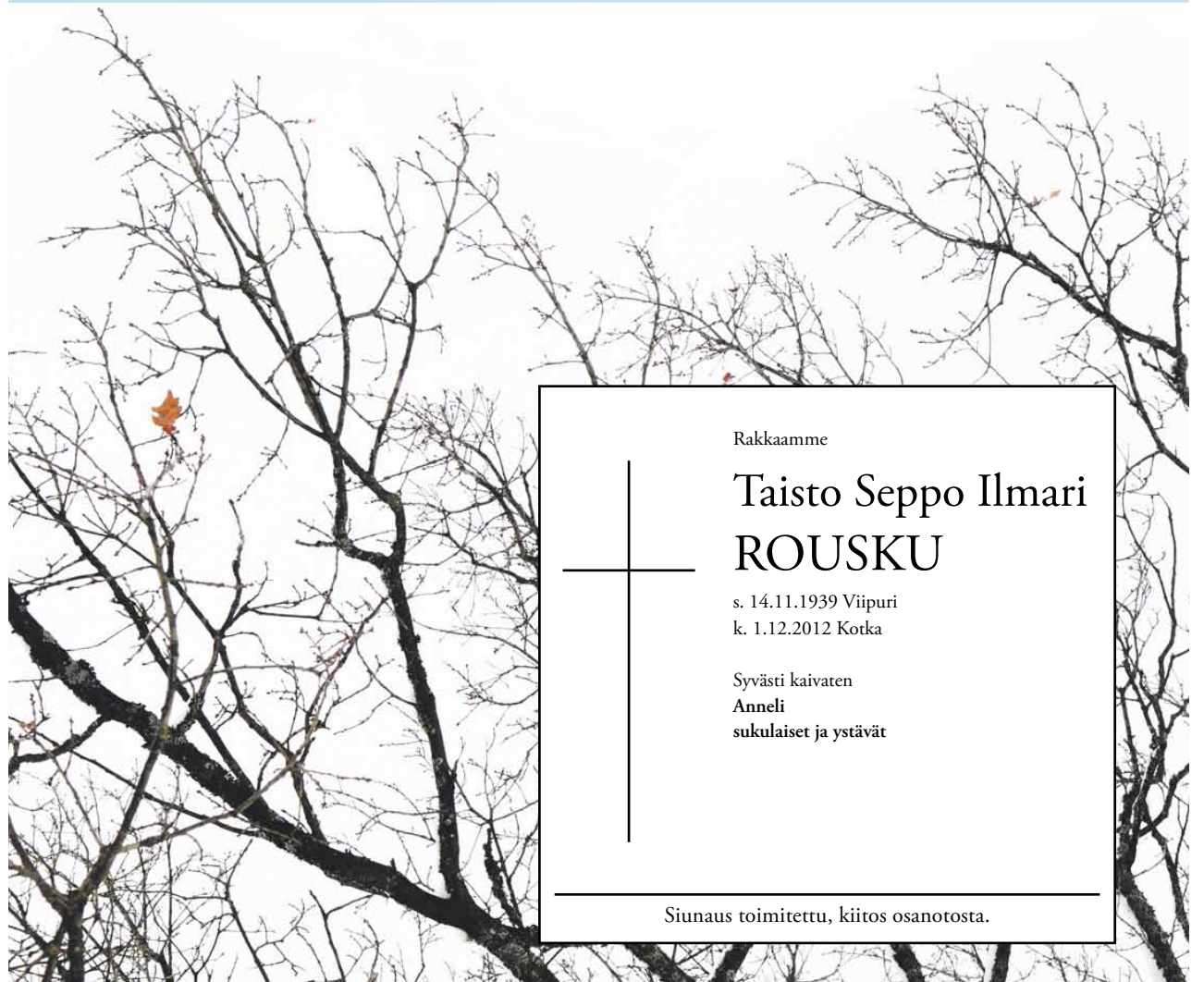
Juuri niin on Jeesus ja Jumalan valtakunta tarkoitus ottaa vastaan: ilmaiseksi, maksamatta. Lahjaksi vain. Lasten on pakko ottaa lahjaksi, koska he eivät pystyisi maksamaan. Siihen ovat lapset tottuneet, sitä pitäisi aikuistenkin harjoitella: ottaa vastaan maksamatta.

Eräs lapsista tarjosi lasten ja aikuisten väliseksi eroksi sitä, että jos lapsi selittää jotain aikuiselle, aikuinen ei kuuntele. Myönsin, että niin voi käydä, ja muistelin, että sellaisiakin tilanteita on, missä aikuinen selittää jotain lapselle ja lapsi ei kuuntele. Se ei ole meidän aikuisten ja lasten välinen ero, että jommatkummat olisivat viattomia. Meillä on vikamme molemmilla.

Vaan se, että lapset ja lasten kaltaiset pääsevät ilmaiseksi sisään. Jeesus on maksanut.

*Jeesus halusi,
että lapset saavat
tulla hänen
luokseen*

Kaisa Koivula

Rakkaamme

**Taisto Seppo Ilmari
ROUSKU**

s. 14.11.1939 Viipuri
k. 1.12.2012 Kotka

Syvästi kaivaten
Anneli
sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu, kiitos osanotosta.

KOIVISTON viesti

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm
Lasten kuvalliset onnittelet 6e/kpl

Aineisto mieluiten digitaalisena:
studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot, muistitikku tai CD-levy sekä valokuvat toimitetaan osoitteeseen:

**Studio Salokannel & Toivonen,
Koiviston Viesti** p. 03 7824 553
Rauhankatu 8, 15110 Lahti.

Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteineen.

Tilaukset, osoite- ym. muutokset

aina kirjallisena tai sähköisesti edellämäinnittuihin osoitteisiin.

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 28e, sisältää vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 10e. Lehdessä julkaisemattomia artikkeleita ja kirjoituksia julkaistaan seuran kotisivuilla www.koivistolaiset.net, jossa myös tämäkin lehti on luettavissa myöhemmin.

Jäsenlehden postituksesta pohjoismaihin +2e/vuosi, eurooppaan +7 e/vuosi muualle maailmaan +12 e/vuosi
Pankkiyhteys: Nordea 151930-186847

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 0400 94 96 95

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Toivonen, 0400 780 398

ISSBN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

Lehteen tarkoitetun ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa viimeistään lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Johtokunta asjoi

Johtokunta kokoontui vuoden ensimmäiseen kokoukseensa Porvooseen lauantaina 9.2.2013. Kokous pidettiin Koiviston kirkon kuvan äärellä Koivisto-Säätiön kokoustilassa.

- Johtokunta valmisteli 16.3.2013 Porvoossa pidettävää vuosikokousta. Vuosikokouksen tulokohvit ja talvilounaan aterialippujen myynti alkaa klo 10.00. Aterialipun hinnaksi sovittiin 27 euroa. Koivisto-Seura maksaa osan kaikkien ruokailijoiden aterialipusta. Vuosikokous alkaa klo 11.00. Vuosikokoukselle varataan runsas tunti. Uusi johtokunta järjestyy vuosikokouksen päätyttyä. Talvilounaalle siirrytään vuosikokouksen jälkeen. Ennen lounasta on ohjelmallinen osuus.
- Jäsenmaksujen maksamisessa on edelleen epätasaisuutta. Päätettiin keskeyttää Koiviston Viestin lähettäminen jäsenelle jo ennen toisen muistutuslaskun lähettämistä. Mikäli jäsenmaksua ei ole maksettu toukokuun loppuun mennessä, Koiviston Viestin lähettäminen lakkaa kesäkuun alussa. Maksamattoman jäsenmaksun vuoksi saamatta jääneitä lehtiä ei lähetetä taannehtivasti ilman erillistä maksua. Yhden lehden lähettäminen erikseen maksaa 5 euroa. Jäsenmaksusta yli 20 euroa on Koiviston Viestin toimitus- ja lähetyskustannuksia.
- Koivisto-juhlien 2014 ajankohdaksi päätettiin 19.-20.7.2014. Tapahtuman järjestämiseksi otetaan yhteyttä matkanjärjestäjään.
- Kulujen korvaamista, myyntitoimintaa sekä ansiomerkkejä ja muuta palkitsemista koskevat säännöt on koottu yhteen ja niitä on tarkistettu. Säännöistä lähetetään tiedote koivistolaisille yhdistyksille.
- Vahvistettiin, että kultaisen ansiomerkin myöntäminen edellyttää seuran jäsenyyttä. Hopeinen ansiomerkki voidaan sen sijaan myöntää myös henkilölle, joka ei ole seuran jäsen. Päätöksellä halutaan säilyttää kultainen ansiomerkki arvokkaana tunnustuksena. Hopeinen ansiomerkki on arvokas sekin ja sen toivotaan puolestaan herättävän mielenkiintoa koivistolaisuutta kohtaan esimerkiksi jälkipolvien keskuudessa, jotka eivät ole vielä itse seuran jäseniä.
- Koivisto-Seura on antanut luvan käyttää Koiviston vaakunaa tietokirjailija Jussi Iltasen Suomen kunta-vaakunoista kirjoittamassa teoksessa. Teoksen kustantaa Karttakeskus ja se julkaistaan yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa. Teoksessa halutaan julkaista myös luovutetun alueen pitäjien ja pitäjäseurojen vaakunat sekä kertoa vaakuna-aiheiden taustasta.
- Seura tekee myyntiin rintamerkkejä, joissa on lupsakointa koivistolaisia viisauksia. Puheenjohtajalle voi ilmoittaa lisää koivistolaisia viisauksia ja sutkauksia.
- Koivisto-Seuran myyntituotteiden varasto ja toimitus siirretään vuosikokouksen jälkeen sihteerille, jolta niitä voi tilata entiseen tapaan.

– Puheenjohtajalt' itseltää –

Elä sie huoliais rajaa, seuraavat nuo ilmankii

Suomen Koivisto-Seuran viime toimintavuosi on kulunut perinteisissä merkeissä; ”normivuosi”, kuten nykyään sanotaan. Suukin on ollut säkkiä myöden; jäsenmaksujen suorittamiseen toivoisi kyllä hiukan enemmän pirteyttä. Valtaosa jäsenmaksusta kuluu Koiviston Viestiin, ja vastaisuudessa sen lähettäminen loppuu nopeammin, jos jäsenmaksusuoritusta ei ala näkyä tilillä.

Vuosien kuluessa on tehty yksittäisiä ratkaisuja seuran taloudesta ja erilaisista huomionosoituksista. Johtokunta on paneutunut kokoamaan näitä vuosien varrella tehtyjä yksittäisiä päätöksiä ohjeiksi, jotka eivät niin helposti unohdu. Kulujen korvaamista, myyntitoimintaa sekä ansiomerkkejä ja muita huomionosoituksia koskevat säännöt on nyt kerätty yhteen ja saatettu ajan tasalle.

Suurin hanke on ensi vuoden Koivisto-juhlat Koivistolla

Tekemistä on johtokunnalle kyllä jäljellä tällekin vuodelle. Seuran kotisivuille, esitteelle ja strategialle haetaan uusia esittämistapoja. Koivistohenkisiä myyntiartikkelia on suunnitteilla lisää. Suurin hanke on ensi vuoden Koivisto-juhlan valmistelu; se kun on tarkoitus pitää

Koivistolla, joten järjestäminen on seuran itsensä vastuulla. Normaalisti – kuten tänäkin vuonna – paikallisyhdistykset hoitavat järjestelyt, mikä mahdollistaa paljon monipuolisemmat ja laajemmat juhlat.

Seuran vuosikokous pidetään maaliskuun 16. päivänä Porvoossa. Seuran johtopaikat ovat siellä jaossa, ja kokous määrittää myös tulevan toiminnan suuntaviivoja. Kaikki jäsenet ovat tervetulleita osallistumaan ja tarjoutumaan hommiin. Vietämme samalla pienimuotoista talvijuhlaa ja nautimme yhdessä lounaan.

Jouni Särkijärvi

Vuoden Koivistolainen 2013

Innovaatiot on päivän sana – niitä on Vuoden Koivistolainen 2012, ”sotilaspoika” Veikko Ilmasti kehittänyt mittavan määrän kuitenkin jo vuosikymmenien ajan. Helsingin juhlilla pitämässään kiitospuheessa Veikko Ilmasti huomioi myös muita menestyneitä koivistolaisia. Kenelle heistä myönnetään Vuoden Koivistolainen 2013 -tunnustus?

Lähetä vapaamuotoinen ehdotus sihteerille postitse osoitteeseen Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1 A 2,

02280 Espoo tai sähköpostitse virpi.huhtanen@kolumbus.fi. Merkitse ehdotukseen selkeästi ehdotettavan henkilön nimi yhteystietoinen, ehdottavan henkilön tai yhdistyksen nimi yhteystietoinen sekä ehdotuksen perustelut. Kokoa perustelut varsinaiseen ehdotuskirjeseen mahdollisimman lyhyesti. Ehdotusten on oltava perillä viimeistään 15.4.2013.

Johtokunta

Suomen Koivisto-Seuran talvipäivä

La 16.3.2013 vuosikokouksen jälkeen ravintola Iris, Aleksanterinkatu 20, Porvoo Yhteinen lounas noutopöydästä. Aterialipun hinta 27 euroa. Tervetuloa!

Suomen Koivisto-Seura ry:n sääntömääräinen vuosikokous

la 16.3.2013 klo 11.00 Ravintola Iris, Aleksanterinkatu 20, Porvoo Tulokohvit klo 10.00 alkaen!

Tervetuloa!

Suomen Koivisto-Seura r.y.
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseiteinä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Jouni J. Särkijärvi
Kuurinniityntie 1, 02750 Espoo
puh. 040-561 4951
jouni.sarkijarvi@pp.inet.fi
Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050-516 5651
Sihteeri, Virpi Huhtanen,
Ahtaanmäki1A2, 02280 Espoo.
puh. 0440-501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi
varalla Risto Kaukiainen, Helsinki

Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
puh. 05-5448850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040-564 9341
Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj.
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 050-548 1601
Senioritoimikunta, Helge Teikari pj.
07190 Halkia
puh. 019-664 8112

Hallituksen muut jäsenet:
Raimo Kyytsönen, Mäntsälä
varalla Hannu Veijalainen, Lahti
Eero Ahtikari, Piikkiö. 050-525 5174
varalla Airi Saarinen, Turku
Tuomo Kokkala, Kotka. 050-589 4443
varalla seppo Rytkölä, Kotka
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752
varalla Pertti Hämäläinen, Espoo
Riitta Nurmi, Porvoo. 041-455 8885
varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo

Hanna Silfver, Piispanristi. 02-243 2940
varalla Tuula Agge, Parainen
Tuula Raukola, Kotka. 044-522 8098
varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Sirpa Taskinen
puh. 040-5811 642
Säätiön asiamies Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo
puh. 040-583 5397
koivisto-saatio@kolumbus.fi

Lennart Segerstålen sakraalitaiteesta

Wikipedia, copyrightvapaa kuva

Koiviston harmaakivikirkon väriloistoinen alttaritaulu on ollut keskeinen osa kirkon sakraalia kuvastoa. Sodan melksessä rikkiammuttu teos elää mustavalkoisten kuvien tallettamana. Koiviston museolla on joitakin värilasi-aloja tallessa kertomassa teoksen värivoimasta. Millainen oli tuo luomovoimainen taulu? Saadaanko lasinen alttaritaulukin replikoitua Koiviston kirkon mittavassa kunnostushankkeessa?

Alttaritaulun tekijän Lennart Segerstålen sakraalitaide on vasta nyt noussut enenevän kiinnostuksen kohteeksi. Lasitaiteen harrastajatutkija Jorma Juden kertoi, että Mäntän Serlachius –museossa on laaja kokoelma Segerståle – lasimaalausaineistoa. Aineistoa tutkii Marja Huovila. Segerstålen tyttären pojalla, valokuvaaja Matias Uusikylällä on paras tieto säilyneen aineiston saatavuudesta ja laajuudesta. Hänen, yhdessä dosentti Sisko Ylämartimon kanssa tekemässä Maailman valo-kirjassa puhutaan myös Koiviston kirkon lasimaalauksesta.

Lennart Segerstålesta (1892-1975) tuli merkittävä ja kansallisesti arvostettu kirkollisten ja uskonnollisten aiheiden maalari. Hänen julkiseen sakraalitaiteeseen kuului lasimaalauksen lisäksi freskoja, öljymaalauksia, akvarelleja ja grafiikkaa. Hänen töitään on Suomen lisäksi Ruotsissa, Norjassa, Islannissa ja Sveitsissä. Segerstålen itse ”toivoi, että maalauksen sisältö puhuu sydämelle ja värit silmälle”.

”Koiviston seurakunnan 350-vuotis muistojuhlan yhteydessä v. 1925 kirkkovaltuusto päätti hankkia alttaripäädyn 40m²:n kokoiseen ikkunaan lasimaalauksen. Koristelu tilattiin Segerståletilta kesällä 1927 ja työ valmistui seuraavana vuonna. Sivuseinien ikkunoiden lasimaalaukset Pietari ja Paavali teki lasitaiteilija Lauri Välke”

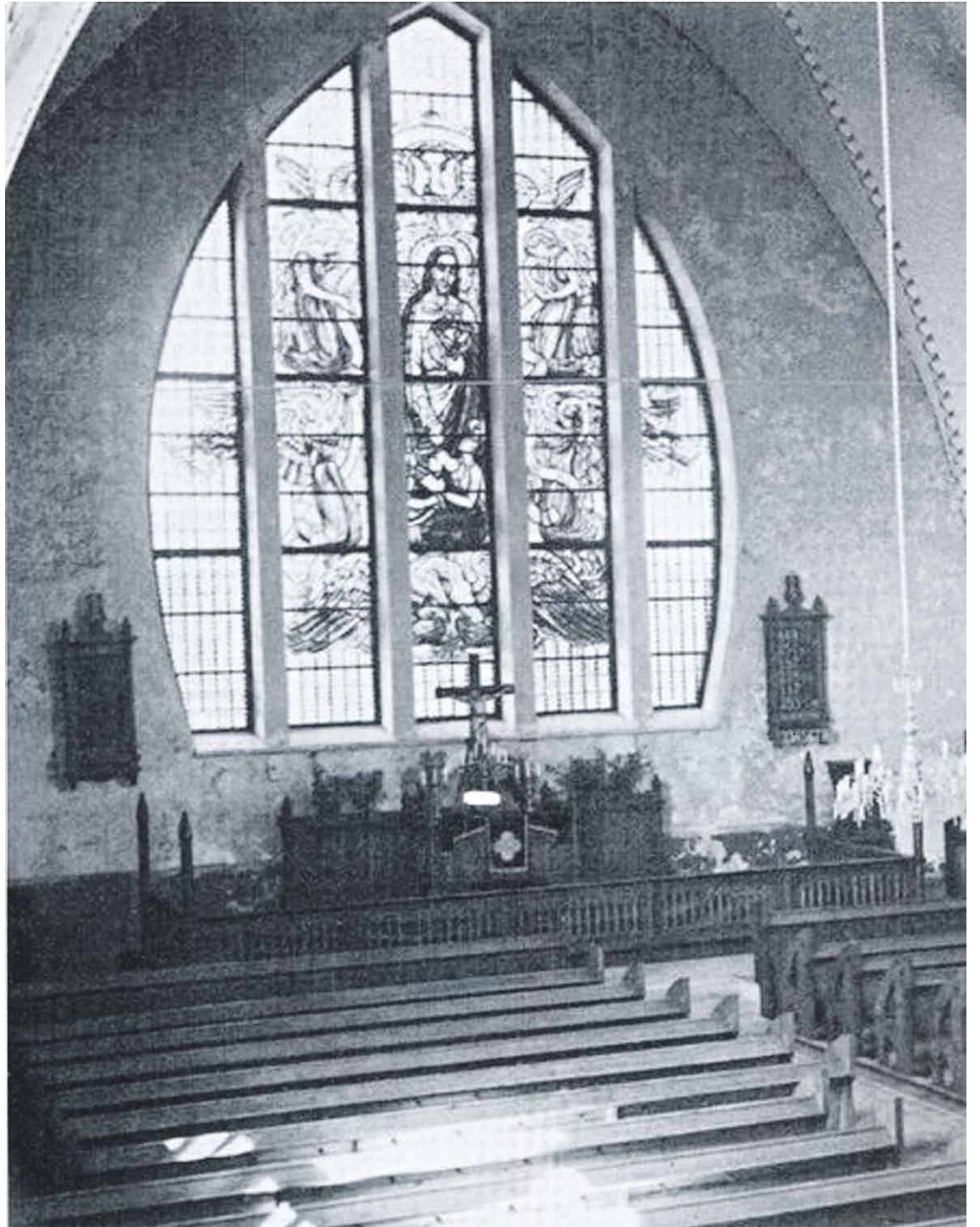
”Lasimaalauksen symboliikka viittasi ehtoolliseen, johon viittasi myös kirkon alttaripöydän yläpuolinen, varhaisempi teksti: Teidän edestänne annettu syntien anteeksi antamiseksi”. Lainaukset Maailman valo – kirjasta. ”Teoksesta on johdonmukaisempaa käyttää nimenä tekstiä, joka on inskriptiona lasimaalauksen yläosassa: Jumala on rakkaus”.

Ylämartimon ja Uusikylän kirjassa on kuvia Segerstålen väriluonnoksista. Alttaritaulun kuvitus ja symboliikka on kuvailtu tarkasti. Symmetrisesti sommitellun, viiteen lohkokon ja etun taulun keskeisessä ja korkeimmassa osassa on kuvattuna Kristus. Ympäri on ylösnousemusten määrän mukaisesti neljä kirkkaana loistavaa

”toivoi, että maalauksen sisältö puhuu sydämelle ja värit silmälle”.

enkelinä. Ylimpänä on Pyhän Hengen kyyhkynen.

Kristuksen piikkistä punosta kannattava vasen käsi on sydämen tasalla. Oikea käsi ojentuu kohti edessä polvistuvaa naista. Paljashiuksinen naisfiguuri voisi olla Maria Magdaleena. Keskelä alhaalla on kookas pelikaani siivet levällään. Sydänverellään poikasiaan hoivaava emo on uhrikuoleman ja rakkauden symbolikuvastoa. Enkelten ja lintujen siipikuviot rikkovat pystypalkkien muodostamat tiukat linjat. Eloisan, sinisävyisen lasimaalauksen väriäikkinä hohtavat punaisena sydän ja pelikaanin veripisarot.

Kärsivä Kristus

Koiviston kirkon alttarin lasimaalaus Pinta-ala n. 40m²

Tekijä Segerstråle Lennart Rafael, 17.6.1892 Vantaa - 11.4.1975 Porvoo
Taulu tuhoutui 1939 - 1941 tai 1944 jälkeen

Jatkosodan alussa, kun suomalaiset palasivat Talvisodan jälkeen Neuvostoliiton miehittämään Koivistoon, oli lasimaalaus tervattu peittoon. Eräiden lähteiden mukaan se tuhoutui kuitenkin lopullisesti vasta vuoden 1944 jälkeen, Koiviston jäätyä Neuvostoliiton hallintaan.

Alttarin takana olevalla seinällä oli 40 m² kokoinen ikkuna, johon taiteilija Lennart Segerstråle maalasi vuonna 1928 lasimaalauksen. Lasimaalaus oli aikanaan Suomen suurin. Maalauksessa oli Kristus ja joukko häntä palvelevia enkeleitä. Hieman myöhemmin taiteilija Lauri Välke maalasi sivuikkunoihin lasimaalaukset, jotka esittivät apostoli Pietaria ja Paavalia.

Koiviston kirkko säästy talvisodasta ilman suuria vaurioita. Sodan loppuvaiheessa,

kun Koivisto oli jo Neuvostojoukkojen hallussa, käyttivät neuvostoliittolaiset kirkkoa sidontapaikkana. Välirauhan aikana kirkko toimi hevostallina ja elokuvateatterina.

Kun Suomi valtasi Koiviston takaisin jatkosodan alussa 1941, huomattiin kirkon sisustan kärsineen pahoja vaurioita. Venäläiset olivat tervanneet alttarin suuren lasimaalauksen, numeroineet penkit ja purkaneet urut, joiden tilalle oli asennettu konehuone. Urkujen osia löytyi sittemmin eripuolilta kauppala. Lisäksi takaisinvaltauksen yhteydessä neuvostoliittolainen suorasuuntaus-tykki tuhosi kirkon sisustusta. Jatkosodan aikana kotiseudulle palanneet koivistolaiset korjasivat kirkkonsa, mutta 1944 kirkko oli taas jätettävä Neuvostoliitolle. Kirkon vieressä ollut vanhan kirkon kellotapuli paloi vuonna 1944.

Lennart Segerstålen äiti oli taidemaalari Hanna Frosterus-Segerstråle ja hänen sisarensa oli kirjailija Solveig. Lennart Rafael Segerstråle (17. kesäkuuta 1892 Vantaa –

11. huhtikuuta 1975 Porvoo) oli suomenruotsalainen kuvataiteilija ja graafikko. von Schoultz. Segerstråle valmistui metsänhoitajaksi 1915 mutta vuodesta 1919 hän omistautui yksinomaan taiteen tekemiseen.

Segerstråle opiskeli Helsingin yliopiston piirustussalissa 1910-1911 sekä myöhemmin Kööpenhaminassa Det kgl. Akademiet for de Skønne Kunster - oppilaitoksessa vuonna 1929. Hänen töitään oli mukana Suomen Taiteilijain näyttelyissä vuosien 1913 ja 1967 välillä. Segerstråle osallistui myös moniin ulkomailla pidettyihin näyttelyihin.

Segerstråle maalasi useita alttaritauluja ja lasimaalauksia kirkkoihin sekä Suomessa että ulkomailla. Hänen pääteoksenaan pidetään Suomen Pankin pääkonttorissa olevia Finlandia-freskoja. Segerstråle sai professorin arvonimen vuonna 1963.

Taidekeskus Salmelan kesä

Tuomas Hoikkalan ylläpitämän Mäntyharjulla sijaitsevan Taidekeskus Salmelan kesän 2013 ohjelma on julkaistu.

Nuorten taiteilijoiden kuvataidekilpailun voittaja julkaistaan Heinäkuussa. Näyttelyn suojelija Jenni Haukio kertoo kilpailun tukevan erityisesti suomalaista nykyaikaa edistäen siten taide- ja kulttuurikulttuurimme kehittymistä elinvoimaisena, uutaluvana ja edistyksellisenä osana yhteiskuntaa.

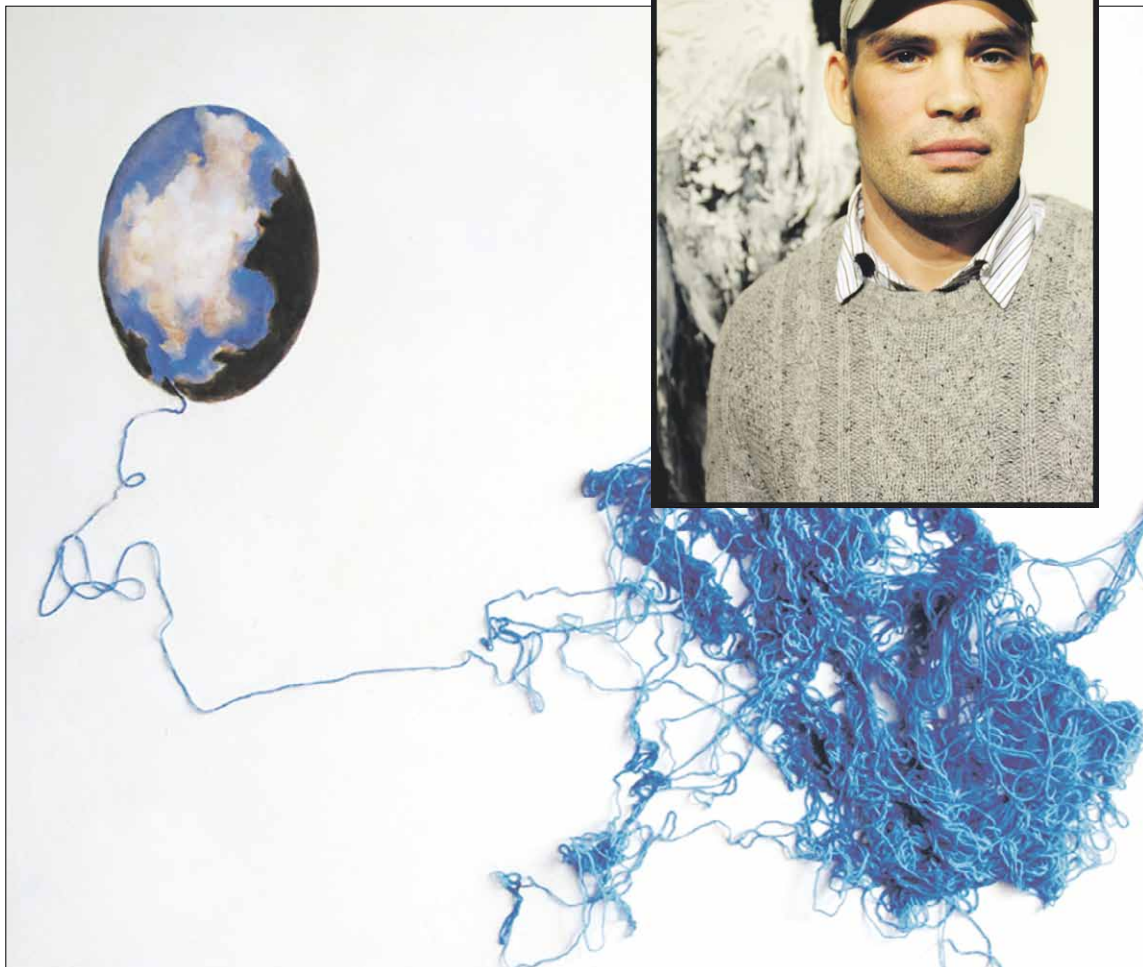
Salmelan kesän nuori taiteilija on Teemu Korpela Imatralta. Maisteriopintojaan Kuvataideakatemiassa suorittavan Korpelan teokset ovat arkeologian kaltaista kaivautumista taiteesta ja taidehistoriassa oleviin elementteihin. Teemu Korpela työskenteli Mäntyharjussa talvistipendiaattina 2009–2010.

Kuvataidekilpailun teosten lisäksi esillä on myös kuvataiteilija, professori Reino Hietasen 80-vuotisenäyttely sekä taidemaalari Alvar Gullichenin, Anne Hyvösen ja

Antti Vuoren maalauksia ja Heikki Häiväojan ja Auli Korhosen veistoksia. Viime kesänä aiemmin Viipurissa sijainnut, taiteilija Georges Winternib (1875-1954) Karjalan harmaasta graniitista veistämä Suojelusenkeli sai pysyvän paikan Salmelan veistospuistossa.

Salmelan kulttuurikeskseen kuuluu myös konserttisarja, jonka avajaisissa Helsingin kaupunginorkesteri soittaa Schubertia ja Mendelssonia. Sydämen laulut – konsertissa kuullaan Aleksin Kiven runoihin sävelletty laulusarja. Konserttisarjan päättää Kolme naista sanoin ja sävelin. Esiintyjinä näyttelijät Liisamaija Laaksonen ja Maija-Liisa Peuhu sekä oopperalaulaja Johanna Rusanen.

Lisätietoja kesän ohjelmasta www.taidekeskussalmela.fi

Salmelan kesän nuori taiteilija on Teemu Korpela Imatralta.

Historiapäivistä yhä tärkeämpi foorumi

Historian ystävien liiton järjestämät XIV Suomalaiset historiapäivät kokosivat suuryleisön Sibeliustaloon ja Asikkalaan Danielson Kalmarin huvilalle.

Monipuolisen ohjelman idänkaupan osuus sivusi Karjalan roolia autonomian aikana, vaikka suurimmalta osalta paneuduttiin Suomen ja Neuvostoliiton väliseen kauppaan, sen muutoksiin ja merkitykseen Suomelle. Sotakorvauksista ei niinkään puhuttu, vaan korvausten jälkeisestä clearing-kaupasta.

Suomen kauppaa venäläisessä historiankirjoituksessa on tutkinut dosentti Ilija Salomeshch Petroskoin valtionyliopistosta. Hän luennoi historiapäivillä kauppasuhteista osana Suomen kuvan mallikertomuksena osana venäläistä historiankirjoitusta.

Suomen ja Venäjän väliset kauppasuhteet autonomian aikaan, ennen vuotta 1917 painot-

tuivat erityisesti tullipolitiikkaan ja viljakauppaan. Autonomian aikaan Suomi sai pääsyn Venäjän markkinoille ja pääsi näin käsiksi myös venäläisiin pääomiin, mikä edesauttoi Suomen kansantalouden modernisointia. Koivisto toimi autonomian aikana ja sotia edeltävänä aikana merkittävänä, erityisesti Pietarin markkinoiden kauppapaikkana ja satamana. Suomi esiintyi, de facto, kansainvälisen kaupan subjektina. Suomi oli myös erikoistapaus nauttimalla kaikkia kaupankäyntiä helpottavia etuja, kuten tullittomuutta, osana Suuren Venäjän keisarikuntaa.

Neuvostoliiton kaupassa Suomen kanssa vuosina 1918-39 oli erityinen painotus metsäkaupassa Karjalassa. 1920-luvulla Neuvos-

toliitolla ei ollut selkeää kauppapolitiikkaa Suomen kanssa, paitsi erityispiirteensä lähimarkkinaetujen hyödyntäminen. 1930-luvun alussa

Sotien jälkeen kauppaa käytiin sotakorvausten saattamana YYA-hengessä

Neuvostoliitossa harkittiin erityislauksia Suomesta ”rauhottamaan neuvostovastaista propagandaa” (Lapuan liikettä) Suomessa. Vuosina -38-39 valmisteltiin kauppasopimusta poliittisena valttina, mutta maiden välinen kauppasopimus allekirjoitettiin vasta kesäkuussa 1940 talvisodan jälkeen. Sotien jälkeen kauppaa käytiin sotakorvausten saattamana YYA-hengessä. Neuvostoliiton näkökulmasta laaja kauppayhteistyö oli osa heidän luoteisrajansa turvaamista.

1950-luvulla maiden välille laadittiin pitkäaikainen kauppasopimus, jonka päätavoite oli länsimarkkinoiden vaikutuksen minimointi Suomen markkinoilla. Lupasipa Hrutsev Kekkoselle vuonna 1958 Suomelle täystyöllisyyden Neuvos-

Idänkauppa.Pj suurlähettiläs Heikki Talvitie.

toliiton ollessa valmis ostamaan Suomesta mitä vaan täällä pystytään tuottamaan. Venäjän kaupan tyrehdyttyä clearing-kaupan loppuun ja 90-luvun lamaan, painotettiin puheenvuoroissa tämän päivän

kaupan yhtäläisyyksiä autonomian ajan patruunasuhteisiin, lähialuepolitiikkaan. Tosin autonomian ajan tullittomuus ei taida olla ajankohtaista Suomen ja Venäjän välillä enää koskaan.

Historiapäivien yleisöä Sibeliustalon Metsähallissa.

Kirsti Peussa 90 vuotta

Kirsti Peussa saavutti 90 vuoden iän Tampereen Hervannassa 11.3.2013. Hän syntyi 1923 Koiviston Makslahdessa Eino ja Rauha (os. Villa) Peussin perheeseen. Kirsti polveutuu Makslahdessa Villan ja Peussin sukuista ja Mannolasta Hämmäläisen ja Pönnin sukuista.

Kirsti kasvoi Makslahdessa 16 vuotiaaksi. Aloitti kansakoulun jälkeen oppikoulun Koiviston kirkolla, mutta se jäi kesken syksyllä 1939 kun lähtökäsky tuli. Onneksi jo heti seuraavan vuoden syksyllä koulun johtaja Hilda Myyryläinen sai järjestettyä koululle jatkoa Haminassa, niin Kirstikin sai keskikoulutodistuksen. Hän muistaa vieläkin useita koulutovereitaan. Koulun rehtorin hän muistaa tiukkana opettajana. Kirsti ehti toimia Pikkulotana koulun ohella.

Kirstin ensimmäinen lähtö 1939 alkoi Kiiskilän rannasta Virojoen rannikolle. Vihollinen ahdisteli mutta Virojoelle päästiin. Seuraava pysähdys oli Eräjärvellä, sieltä jatkettiin Anjalaan ja pysähdyttiin Kaksikertaan (Turku) vuoteen 1942 asti, palattiin välillä Koivistolle ja uusi lähtö 1944. Sen Kirsti teki alkumatkan polkupyörällä, pääsi välillä junaan ja matka oli ollut varsin vaiherikas nuorelle tytölle.

"Viipuri piti kiertää kun vihollinen pommitti sitä lähes koko ajan, minäkin jouduin heittämään pyörän sivuun ja heittäydin maahan matalaksi kun koneet uhkasivat tiellä liikkuvia. Kadotin kotiväkenikin, heidät tavoitin vasta Perniössä."

"Siellä jatkoin työelämääni 1944 Sulo-Onni Hoikkalan johtamassa Makslahden Osuuskassassa, olin aloittanut osuuskassassa Makslahdessa jo ennen lähtöä. Asunto löytyi presidentti Kyösti Kallion tyttären Katrin emännöimän Paarsky-

län kartanon yläkerrasta."

"Vuonna 1946 lähdin Turkuun ja vakuutusyhtiö Sammon palvelukseen tapaturmavakuutusosastolle, seuraavana vuonna menin naimisiin Kauko Ruotsalaisen kanssa ja viihdyin siellä 14 vuotta, sain viisi lasta."

Sieltä perhe siirtyi Mynämäen ja Porin kautta Tampereelle 1962, miehen saatua työpaikan Lokomolta. Näin Kirsti pysähtyi Tampereelle.

Tyttönimensä takaisin vaihtanut Kirsti viettää nykyisin rauhallisia eläkepäiviä Tampereen Hervannassa, asuen Palvelujentalossa jo kuudetta vuotta, toivoen terveyden säilyvän niin hyvänä kuin hän nyt tuntee olevansa, ja pirteältä Kirsti haastattelijan mielestä näyttikin. Kirsti seuraa Suomen ja maailman menoa modernein välinein, netin ja sähköpostin ja Skypen välityksellä.

Lapsuushan tulee vanhana mieleen ja niitä aikojaan Kirsti muistelee mielellään. Muistissa on kun isä kuljetti häntä lapsena hevosen ja kiesen kyydissä pitkin kylää tapaamassa sukulaisia ja tuttavita. Käivät tervehtimässä myös Vappu-mamman (äidinäiti) sukua Mannolassa. Heistä hän muistaa tavanneensa mamman Juhananenon ja serkkunsa Olgan ja veljet. Tapasi myös serkkunsa Anton perhettä mm. vanhimman lapsen Anna-Liisan. Muistaa käyneensä myös joen toisella puolella Vappu-mamman serkun Abrahamin tyttäriä Sylviä ja Siiriä tervehtimässä. Sylvi muuten toimi Tampereen

Kuva Pirjo Ruotsalainen

Kirsti seuraa maailman menoa modernein välinein, netin ja sähköpostin ja Skypen välityksellä.

Koivisto-seuran sihteerinä lähes koko 1980-luvun.

Kirsti tutkii usein Koivistolaiset 1939 kirjaa ja virkistää muistiaan sen avulla. Vanhat tutut ja ystävät ovat hajallaan ympäri

Suomen kuten kaikilla karjalaisilla, valitettavasti yhteydet ovat sen vuoksi olleet vähäiset.

Kun Tampereen Koivisto-kerho perustettiin vuonna 1966, Kirsti valittiin kerhon sihteeriksi, mutta perhesyiden takia toimi jäi lyhyeksi, koska ajan vei kotiäitiys, jota kesti kaikkiaan noin 25 vuotta. Lasten kasvettua isommiksi Kirsti työskenteli kahvila-alan koulutuksen jälkeen kahvilan myyjänä ja myymäläkassanhoitajana ja riittihän lastenlapsissakin hoitamista. Lapsista Pirjo asuu häntä lähinnä Hervannassa ja jälkikasvusta kauimpana ja nuorimpana on lapsenlapsenlapsi, Juhannan tyttären tyttövauva Vivienne perheeseen Hollannissa asti.

Sukulais- ja ystäväpiiri yhtyy onnittelijoihin samoin Tampereen Koivisto-seura ja nykyinen sihteeri Veli Hämmäläinen, neljännen polven serkku

Mereltä ankkurit maihin

Tosi tapahtumiin pohjautuva kirja kertoo suomalaisen merellä kulkijan elämänvaiheista lapsuudesta eläkeikään asti.

Kuvat värittävät ja täydentävät kerrontaa, kun vuodet ja laivat vaihtuvat Pohjolan pojan matkanvarrella. Kertomus antaa seikka-peräisen kuvan siitä, mitä oikeasti tapahtuu valtamerillä ja satamissa, kun laivat kiertävät niitä.

Matkustajalaiva osuudessa tulee esille, kuinka hektiseksi työelämä onkaan muuttunut vuosi-

en varrella, kun laivojen koot ovat suurentuneet ja tulosvastuullisuus on tarkentunut. Eläkeaikakerronta osoittaa taas, ettei merimies niin helpolla merestä eroon pääse... Velvoittavatkohan seilaus suku juureni Koivistolta miestä aina vaan seilaamaan?

Kirjan tiedot: Mereltä ankkurit maihin
 Omakustanne: ISBN:978-952-93-0189-8
 Sivumäärä: 318, kuvia 141
 Koko: A 5
 Sidosasu: liimanidottu
 Kansi: pehmeä
 Julkaisu: maaliskuu 2012
 Teksti ja kuvat: Martti Agge,
 (2.teos. Esikoisteos julkaistu v. 2007)
 Hintaa: sh. 35€, sis.alv 9%
 Yhteystiedot: artti Agge puh, 040-5465632, tai
 marttiagge@gmail.com

Kirjotuksi ja kuulumissii

Laskiainen

Laskiainen on liikkuva juhla - laskiais-sunnuntai on seitsemän viikkoa ennen pääsiäistä, joten se voi aikaisintaan osua 8. päiväksi helmikuuta ja myöhimmillään 7:nneksi maaliskuuta. Kun laskiaissunnuntai tänä vuonna osuu 12:nneksi helmikuuta, ollaan aika aikasin liikkeellä vuodenkierrossa. Katolisen aikana laskiainen merkitsi keväisen paastoajan alkamista, mikä aloitettiin viettämällä karnevaalia, niin kuin eräiden eurooppalaisten valtakielten päivän nimityskin osoittaa. Suomen sana laskiainen kertoo, että laskeudutaan paastoon, josta sitten päästään pääsiäisenä. Täällä laskiaisen viettoon liittyi naisten töihin ja toimiin - pellavaan, hamppuun ja villaan sekä pihapiirin hyötykasveihin niin kuin nauriiseen ja herneisiin. laskiaista on aina vietetty ilman aattoa ja runtua, jälkipäivää, joten jostain saatettiin sanoa, että se "o lyhyt ja levee ko laskiaine." Laskiaisen kohokohta on aina ollut iltapäivä: "Aattoha joulust o jaloin, iltapuol laskiaisest."

Äitini Impi Piela on kuvannut laskiaisaikaa kotikylässään Patalassa seuraavasti:

Laskiainen oli edessä. Sitä odoteltiin innoissaan. Laskiaispäiväksi koululaisille oli annettu lupaa. Suksia oli tuskin kellään Malan lapsista. Vain vanhimmalle annettiin kaksimetriset laudankappaleet. Joskus saatiin lainattua sukset, tai otettiin kelkka käyttöön. Pienemmille tehtiin kilikka. Jo laskiaisaattona haettiin jääkilikka, jonka isä veätti jopa kilometrin päästä. Myös kotikaivosta saatettiin saada tehtyä kilikka pienimmille. Mitä pienempi lapsi, sitä pienempi kilikka. Kilikka veistettiin edestä suikeaksi, takaa pyöreäksi. Istuinpaikka koverrettiin keskelle. Etuosaan kaiverrettiin reikä, johon sai kiinnitettyä narun. Kun kilikka näin oli valmis, se piti vielä "juottaa": kaadettiin vettä kilikan päälle ja pyöriteltiin sitä lumessa niin, että pohja jäätyi aivan sileäksi. Kaikki lapset korjasivat kilikkansa omaan talteensa.

Laskiaisaamuna oli jo varhain mässä liikettä! Laskettiin mäkeä kaiken päivää, ylös alas. Vanhemmatkin oikein kehottivat laskemaan, sillä "huomenna ei saa mäkkee männä; jos kuka männö, panna porroo pöksyhi." (Seuraava päivä, tuhkakeskiviikko, "pöppöröpäivä", oli jo paaston aikaa. Huom. MP) "Älkääkä kaatuko mäes, muute että saa sorkkaa!" Rokkaa syödessä ei saanut puhua, sillä muuten kesällä lentäisi kärpänen suuhun!

Kilikkamäki oli tavallisesti pienempien lasten käytössä. Suksi- ja kelkkamäki olivat Kapakkametsässä tai välipellon kupeessa. Isommat laskettelivat suksilla tai kelkoilla; jopa iso hevoslaitareki oli käytössä. Joskus mäkeen ilmestyi vähän vanhempaakin väkeä, jotka illan suussa alkoivat kiusata mäessä laskettelevia pienempiään särkien kilikat tai laittaen eteen esteitä, niin että laskettejijat kaatuivat. Silloin saattoi suksi katketa, eikä itku-kaan ollut kaukana. Välipellon rinteellä laskettiin mäkeä isolla laitareella. Siinä oli tyttöä ja oli poikaa. Oli hauskaa sillä, joka kyytiin kerkisi!

Laskiaisriemua kesti aina puolileöin asti. Alas laskettaessa huudettiin täyttä kurkkua: "Huraa pitkiä pellavia, räätiköitä kuin jäniksen päitä! Tuppurat tappurat, Tulokkaa tuva nurkkaa!" Sorkkarokkaa, pyöreitä pullia ja riisipuuroa tai pannukakkua käytiin välillä syömässä, ja sitten taas mäkeen. Laskiaisena sai emäntä lakaista lattian seitsemän kertaa, jotta kasvoi kesällä puhdasta pellavaa. Ei saanut laskiaisena liikuttaa kirvestä eikä hakata puita, ettei eläimistä tulisi vaivaisia. Tupa piti laskiaisaamuna lämmittää varhain, että lehmät kesällä palaavat aikaisin metsästä kotiin. Kehruut piti saada tehdyksi laskiaiseen mennessä. Joka laskiaisen jälkeen vielä kehräsi, oli kus'sukka. Laskiaisesta "päivä pantiin päreheks, varis kukoks" - ei siis saanut polttaa valoa, vaan oli pidettävä hämärikköä ja mentävä nukumaan.

Mutta rieha laskiaismässä jatkui pitkälle yöhön. Vähän väliä kuului huuto: "Alta pois! Ja Pois alta!" Tiinakin oli saanut niin pitkät sukset alleen, että oli käytävä toisessa mäessä kääntymässä. Niillä suksilla hän kuitenkin lasketeli muitten mukana, niin että lumi pölysi. Ja alastulohan oli varma, vaikka mäen päälle sukset täytyikin käsin kantaa. "Liu liu liinaa", ja taas tuli pitkiä pellavia! Laskiaisena sai olla kauemmin mäessä, vaikka muuten olikin tarkat kotiintuloajat. Viimeistään kello kuudelta oli yleensä oltava kotona.

Laskiaisen aikoihin vietettiin myös kylälukuja. Jokaisen talollisen oli pidettävä kyläluku omalla vuorollaan. Vuoro määräytyi talojen numeroitten mukaan. Ennen pappia kylälukupaikalle olivat jo saapuneet pullamumot kelkoillaan kauppaamaan pulliaan. Lapsista oli mukavaa, kun vanhemmat veivät vielä kotiinkin tuota kylälukupullaa. Se maistui makeammalta kuin hunaja. Tavallisesti lapset pelkäsivät pappia. Aina oli peloteltu: "Jollet sie ossaa, ni pappi rankasoo!"

Martti Piela

Päätön kana

*Käet taskus mie rannas seisokeli
ja äitii kaupast takasii ootteli.
Hää sissää ol mänt ruokaa ostamaa;
pikkuveljei ol vient sinne mukanna,
kauppareissul ol miut ottant soutajaks.
Kauppa salme takan seiso saharannas.
Nii syvää ol siin kohtaa, et rahtilaivat
sahalaituril ast saattoit huoletta ajjaa
ja puuta lastaamma ruumaa alkaa.*

*Mie siin yksikei yhtä laivaa tarkkaili,
siihe pöllii ja ropsii ko justii lastattii.
Yhe mustapuhuva miehe touhut varsinkii
minnuu erikoise kovast kiinnostiit.
Yksiksee hää siin täkil istuskel,
ruokaa miehistöl näköjää valmistel.
Hää ilmesest kokki ol ja muslimi;
pääs punane tötterö, niiko sanotaa - vetsti.*

*Mie silmät pyörehin hämmästeli,
äkkiä ko piene maton hää essii otti.
Ruualaitto jäi silkertaa siksee,
ko kannel mies lankes polvillee.
Mie Sauran olin kuult, opettaja,
meil oppitunniil koulus kertova,
et Mekkaa pää mahmutiuskoset,
ainaskii kaik oikiaoppiset,
viis kertaa päiväs rukoiloot polvillaa,
ja maaha ast kumartaat matollaa.*

*Sevverra ko siint tiesin siis etukättee,
se ei minnuu kummeksuttant eriksee.
Mut mitä sit sattu, se kummiskii
hämmästytti minnuu, poikaviikarii.
Ko kokki kumartant ol monta kertaa
sinne Arapia Meka kaupungi suuntaa,
hää näköjää alko ruualaittoo jatkamaa:*

*Pölkyl kanan pan, sapeli kättee tempas
ja kanalt yhel iskul kaulan katkas.
Mies kynimää päätöntä kannaa meinas,
ko höyhenet raviste kana siivillee käi,
lentoo läks ja sinne tänne ilmas säntäil.
Mut piaha päätön maaha kuiteski putos,
ja kokki karkulaise käteheen koppas.*

*Kaks kummaa mie niinikkää olin nähä saant:
Kui turkkilaine muslimi uskontoaan harrastaa,
ja mite päätön kanakii lentää osajaa.
Niihä myö ihmisetkii toisinnaa ryntäillää,
ko päättömät kanat omis touhuussaa.
Ko päättää pitäis millo ja mihi suuntaa
kulkee ja mitä mei tulis toimittaa,
ni mittää järkevää ei tehhä osatakkaa.
Joku toine siihe sillo päättämää tarvittaa.*

Martti Piela

Tiijät sie?

Eipäs löytynt tietäjää, kuka ois taitant selittää, mitä ne Selmi-täti (s. 1908) jutu "töröt" ol, mittä "kaver otti, ko oltii tarpeeks kaua juteltu, ja läks."

Sepe-eno Kaarinast sentää yritti arvata, mut hääkii o viel liia nuor tietämää noist nuorii tyttöi kurtiseeraamisist poikii kans viime vuossa- ja alkupuolel, vaik täyttikii äskettäi 88 vuotta. Eno iski hampahaan kohvikupi reunaan nii, et kolahti!

Enneko hää läks, se täti kaver, hää pan huulet töröllee ja suikkas suuko luppaa kysymättä suoraa suul, vähä niiko varkai. - Ei ennevanhaa oltu niiko nykyjää, et tytöt ker-toot kiireevillkkää "7 päivää" sivuil, kene kans hyö viime aikoi o kulkeneet käskynkkää ja viel tarkkaa kuvailoot senkii, kene sänkykammarii höijjä askeleet viimeks o vieneet ja mitä siel ovat puuhanneet.

Mut ei myö sitä jääh suremaa. Ko tuntu tuo etelline kysymys oleva liia vanhaa asjaa, ni männää sit viel vanhempii asioi tutkaamma, akus ne ois helpommi ratkastavvii.

Tiijät sie ja taijatkos kertoo, miks Koivistol ol Ruotsi valtakuunna sinetti ainaskii sotti ast? Jos sen tiijät, ni kerro Viesti sivuil. Ni katsoata sit, oot sie oikias.

Martti Piela

Kirjoitan omakustannekirjaa ja etsin tietoja sodanaikaisista henkilöistä, jotka palvelivat Koivistonseudulla ja olivat ehkä syntysisinkin sieltä.

- 1) Luutnantti Toimi Hoikkala palveli pitkään Koivistolla ja vuoden 1944 heinäkuussa osallistui mm. Viipurinlahden taisteluihin, jossa yleni kapteeniksi.
- 2) Luutnantti Erkki Pennanen oli Vanhankylän linnakkeen päällikkö vuonna 1942
- 3) Tunteeko kukaan lukijoista majuri Kauko Miekkaavaaran perheen, joka asui jatkosodan ajan Tervahartialassa.

Kesäisin terveisin,
Markku Suominen
puh. 040 571 5151
markku.suominen333@gmail.com

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Tilausajot ja Ryhmämatkat
18-50 paikkaisilla autoilla

TTMATKAT OY

Tapani Teikari
Pornainen
+358(0)408291824
tapani.teikari@ttmatkat.fi
www.ttmatkat.com

Onnitteluit' ja muistamissii'

Muista ystäväsi ilmoituksella.

TEIJA VAINIO suoritti Erä- ja luonto-oppaan ammattitutkinnon Länsirannikon Koulutus Oy Winnovassa, Kullaalla Ulvilassa.

Hänen isänsä Henry Mäkeläinen on kotoisin Koiviston Saarenpäästä.

ASKO AGGE kiroitti Ylioppilaaksi kaksoistutkinnon myötä Oulussa syksyllä 2012. Onnea!

Isoiso isä David (Taavetti) (Äijä) Agge synt, 1858 Koivistolla.
Isoisä Uno Agge synt, 1902 Koivistolla.

Tääl' tapahtuu

Karhulan ja ympäristön koivistolaiset

Sääntömääräinen vuosikokous pidetään sunnuntaina 17 .3.2013 kello 13 Karhulassa, Kodintalossa, os. Vesivallintie 21.

Tervetuloa!
Johtokunta

Vatnuorilaiset järjestävät

Perinteisen piirakanleivontakurssi

lauantaina 2.3.2013 klo 9-16 Pornaisten yhtenäiskoululla (osoite Koulutie 4 ("Kirkkotie 176"), 07170 Pornainen).

Kurssi on maksuton.

Kurssilaiset tarjoilevat piirakat sunnuntain päivällisillä ja pääsevät myös päivällisille maksutta.

Tavoitteena on piirakkaperinteen jatkaminen eteenpäin nuoremmille sukupolville. Mukaan voivat tulla ihan kaikki kiinnostuneet ikään, sukupuoleen tai sukujuuriin katsomatta, kuitenkin enintään 20 ensin ilmoittautunutta.

Ilmoittautumiset viimeistään tiistaina 26.2.2013 Päivi Rikkolalle paivi.rikkola@kotikone.fi tai 040 509 1549

Piirakkapäivälliset

sunnuntaina 3.3.2013 klo 13-15

Pornaisten yhtenäiskoululla (Koulutie 4, ("Kirkkotie 176"))

Päivällislippu 10e.

Tarjolla erilaisia karjalaisia piirakoita ja musiikkia, lisäksi arpajaiset sekä hengenravintona arkeologi Oula Seitsozen (Helsingin yliopisto) esitelmä Koiviston esihistoriasta.

Mukaan voivat tulla ihan kaikki kiinnostuneet ikään, sukupuoleen tai sukujuuriin katsomatta, mutta olkaa hyvä ja ilmoittautukaa viimeistään tiistaina 26.2.2013 Päivi Rikkolalle paivi.rikkola@kotikone.fi tai 040 509 1549

Koiviston seniorit

Teemme tutustumisristeilyn uudella Viking Grace laivalla yhdessä Turun ja ympäristön Koivistolaisten kanssa 15.-16.4.2013.

Lähtö Turusta maanantaina 15.4. klo 20.55 ja paluu tiistaina 16.4. klo 19.50.

Matkan hinta seaside four hytissä 40 €/henk., kun kaksi samassa hytissä. Matka sisältää

- mainitun hyttiluokan
- lounaan ruokajuomineen Buffet Aurorassa
- kahvi- ja pullakupongin
- oman ohjelmallisen tilaisuuden koulutustiloissa arpajaisineen - arpavoittoa toivotaan

Ilmoittautumiset 15.3. mennessä
Helge Teikarille puh. 019-664 8112 tai
Airi Saariselle puh. 0400-538443

Kutsu Kurkelaseura ry:n ylimääräiseen kokoukseen

Kurkelaseura ry:n ylimääräinen kokous pidetään lauantaina 9.3.2013 klo 13 Vantaan ammattiopisto Variassa, Ojahaantie 5, 01600 Vantaa

Kokouksessa valitaan yhdistykselle uusi hallitus. Kurkelaseura ry:n jäseniksi haluavat voivat jättää jäsenhakemuksen.

Aarne Tölkö
Hallituksen puheenjohtaja

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

-3.3.2013 sunnuntaina PERINNEKALASTUSPÄIVÄ Alkaen klo 12 Nähtävänä putka ja tietoa vanhoista koivistolaisista kalastustavoista. Mahdollisuus makkaranpaistoon. Ota mukaan omat eväät ja kuumaa juomaa termariin.

Paikka: Matti Aggen talon rannassa Gundvikintie 243 Parainen Lisätietoa ja ajo-ohjeita voi kysyä Matilta 040- 5367 701

-Yhdistyksemme oma VUOSIKOKOUS 9.3.2013 klo 14 Kajuutassa Itäpellontie 2 Kahvitarjoilu

-Lähdemme myös bussilla Porvooseen lauantaina 16.3.2013 Suomen Koivistoseuran vuosikokoukseen ja Talvipäiville jos Riittävästi ilmoittautuneita. Lähtö Turun Tuomiokirkolta klo 7.30. Matkan varrelta pääsee mukaan.

Kyselyt ja ilmoittautumiset Tuulalle
Puh. 040- 7238 474 viimeistään 1.3 mennessä.

- Maaliskuun KAJUUTTAILTA tiistaina 19.3 klo 17 Naistenpiiri huomioikaa: maaliskuun tapaaminen poikkeuksellisesti vasta kuun toisena maanantaina 11.3 klo 14 Kajuutassa

TERVETULOA, tulkaa mukaan runsain joukoin

Lähde Härkäläläisten kanssa 16.3. Miehikkälään Salpalinjan museolle

Odotettavissa monipuolinen tapahtumapäivä Bussikuljetus Helsingistä (aikataulut vielä auki). Matkan toteutuminen edellyttää väh. 20 osallistujaa.

Matkan hinta n.70 euroa

Ilmoittautumiset retkelle kata@fi.ibm.com tai ilt. p. 050-4393791

Terveisin / Regards
Kata Aaltonen

Tervetuloa Härkäläläisten kesämatkalle Koivistolle 11.-14.7.2013

Matkaamme Lappeenrannan ja Saimaan kanavan kautta Viipuriin ja Koivistolle.

Yöpyminen Karelia Park -hotellissa. Perjantaina laivalla Viipuriin. Viipurissa yövyimme hotelli Drusbassa.

Lauantain vietämme Koivistolla. Mahdollisia reittitoiveita otetaan vastaan.

Sunnuntai on ostospäivä.

Hinta 415,- laskettu 30 osallistujan mukaan

Ilmoittautumiset 20.5. mennessä
kata@fi.ibm.com tai ilt. p. 050-4393791 ja
Ristolle ilt. p. 040-5088167

Porvoon seudun Koivistolaiset ry

Vuosikokous 10.3.2013 klo 12.00
Omenamäen palvelutalo Tulliportinkatu 4, Porvoon.

Käsitellään sääntömääräiset vuosikokousasiat.
Kahvitarjoilu

Tervetuloa
Johtokunta